

MARIÀ SÀNCHEZ SOLER

Quan era president de la Generalitat Valenciana, i davant dels qui insistien en la necessitat de vertebrar el País Valencià, recorda el periodista Josep Torrent que Joan Lerma va contestar sarcàstic: “També hi ha animals invertebrats que viuen tan ricament”. Tan ricament? Han passat dues dècades des de llavors, i avui, com en *El mag d'Oz*, la vella i anacrònica bruixa del *Sureste*, com una caricatura de si mateixa, sembla decidida a continuar volant amb la seua granera de victimisme enfront de València, el cap i casal. Tan pobrament. Perquè ho fa al ritme de la crisi, de l'atur galopant, de la corrupció política, del balafament sense mesura, impotent pel retard en la construcció de l'AVE, i amb el teló de fons del *cas Brugal*.

Ai, el Sud-est, el Llevant feliç, la falsa autosuficiència! Des de fa més de setanta anys, el *surestismo* ha anat de la tragèdia dels anys cinquanta-seixanta, a la petita farsa de 2013, passant per una comèdia de situació preelectoral el 1995. Tres actes d'una decadència moral, on Alacant s'ha afonat en les seues pròpies contradiccions, en els complexos i les obsessions dels seus dirigents de torn, en el victimisme de sempre que no aporta ja els rèdits polítics d'antany.

A la ciutat, torna un *surestismo* degradat, un *alicantonalismo* de barraqueta, la incapacitat històrica de ser un referent de les comarques del sud, que l'envolten i la ignoren. Si Alacant acusa el cap i casal de donar-li l'esquena, podem assegurar que la capital del sud, on només viu el 25% de la població provincial, continua d'esquena al seu propi territori administratiu. Enric Valor va declarar l'11 de març de 1995: “Alacant és la nostra capital del sud, però és també més que una ciutat valenciana: té la missió d'articular una part important del territori del nostre país, i de mantenir-lo lligat i unit”. El 2013, al cap de 18 anys, amb la ciutat i el país governats pel Partit Popular durant quasi quatre legislatures, podem dir que Alacant continua a part, sense complir cap missió, mentre renaix, com l'últim alè, el murmuri d'Alacant contra València en un naufragi polític i econòmic sense precedents.

EL TEMPS

Els presidents de les patronals alacantines diuen que desconfien que els valencians els repre-

Alacant desvertebrada: El fantasma del 'surestismo'

La recent proposta de fusionar les patronals alacantines amb la Cierval ha produït l'última reacció malfiada del 'surestismo', corrent que buscava la secessió de les comarques del sud.

Una veu 'autònoma' d'Alacant.

Una vegada més, noves veus tornen amb vells missatges. El passat 9 de gener, Salvador Navarro, president de la patronal valenciana, va parlar públicament de fusionar les entitats empresarials alacantines (Coepa i Cepime) amb l'autònoma Cierval, per a donar resposta a la greu situació econòmica de les patronals alacantines, immerses en un ERO com a resultat del balafament i la mala gestió d'anys. En a penes 24 hores va arribar la negativa rotunda. “Alacant és la quarta província de l'estat en dinà-

senten.

mica empresarial –es vantava Moisès Jiménez, president de Coepa, en el transcurs d'un acte públic–. Encara que les necessitats econòmiques d'Alacant, València i Castelló siguen complementàries, la defensa dels interessos i la interlocució ha de ser diferent. Una proposta en què Alacant no tinga la seua veu autònoma no la consentiran els empresaris”. A manera de balanç, Jiménez explicava: “No ens ha anat bé confiant en col·legues, dels quals no hem tingut els resultats esperats”. I va aclarir: “Em referisc a empresaris de l'àmbit autòmic que haurien d'haver defensat els interessos d'Alacant d'una manera més eficaç”.

També el president de la Cepime, que agrupa la petita i mitjana empresa alacantina, Cristóbal Navarro, responia amb contundència: “Des de València no es pot fer la tasca de defensa dels interessos provincials. Si ara Alacant està marginada en les inversions estatal

i autònoma, es quedaria muda, sense veu, en una única cúpula governada per València”.

Dramàtica afirmació dels dirigents patronals alacantins en plena crisi política financera, amb una Generalitat Valenciana ensorrada políticament i financerament, que, per primera vegada en la seua història, ha sigut obertament qüestionada per un altre destacat dirigent provincial, Antoni Mayor, president d'Hosbec, la patronal hotelera: “El millor que podria passar és que la Generalitat desapareguera, ja que l'aportació que rep de tots els ciutadans no serveix de motor per a l'activació de l'economia i la creació d'ocupació, sinó únicament per a pagar els funcionaris”.

Tornen veus de secessió? La Comunitat Valenciana es trenca? No arriben a tant, és només una queixa, però els dirigents alacantins mantenen una mecànica clàssica: la culpa la té València. Els mateixos que no van voler crear una gran caixa valenciana amb aliances que vertebraren el país; els qui es van barallar durant lustres per impedir la fusió de Bancaixa i la CAM, són els qui han aconseguit la destrucció de tot el sistema financer valencià.

No obstant això, la farsa arriba vint anys després de l'última comèdia *surestista*. Després de la mort del dictador, el territori i la cultura van posar-se al seu lloc, en tractar de tornar a una normalitat trencada el 1939. El País Valencià va renàixer de les cendres a la manera de comunitat autònoma i la Generalitat torna a ser govern de totes les terres valencianes. “Ni Sureste ni Levante, País Valencià!”, es cridava durant la transició a la democràcia, però avui sembla que aquella victòria de la democràcia no va ser suficient, ja que, ara i ací, un sector dels empresaris ens obliguen a continuar explicant el que és evident.

L'octubre del 1963, després de teoritzacions nascudes el 1952, per primera vegada van tractar de treure Alacant del País Valencià per incloure'l juntament amb Múrcia, Albacete i Almeria en la suposada regió del *Sureste*. La *tragèdia* del Sud-est proposat aleshores disposava fins i tot d'intel·lectuals que ho teoritzaven, una Caja de Ahorros del Sureste i un diari *regional*, *La Verdad*, des de Múrcia, per a articular el nou territori. Aquesta pretensió política va

continuar fins l'arribada de la democràcia.

Però el 1995 encara van alçar-se noves veus a favor del *Sureste* en la ciutat d'Alacant. Una nova generació de *surestistas* havia ressorgit des del centre geopolític de Múrcia. La història es repetia? No exactament. Com va dir el clàssic parlant de Lluís Bonaparte, la tragèdia tornava en forma de comèdia. En tot cas, una *comèdia* en què els *actors* eren molt poderosos: la Diputació Provincial, la Coepa i la Cambra de Comerç, amb un dirigent polític destacat: el socialista Antonio Fernández Valenzuela. Aleshores, com 30 anys abans, els arguments semblaven els mateixos: buscar el desenvolupament econòmic cap al sud, amb el qual Alacant suposadament tenia moltes coses en comú. Com a principi dels anys cinquanta, el 1995 també es parlava del transvasament Tajo-Segura com l'element dinamitzador de la nova regió. El 1995 deien que només es tractava de desenvolupar el comerç, relançant el port de Cartagena i canviant el nom de l'aeroport de l'Altet perquè fóra d'“Alicante-Murcia”.

El 30 de novembre de 1994, a Mojácar, dirigents de les cambres de comerç d'Alacant, Múrcia, Lorca, Cartagena, Almeria i Albacete van fundar un Consorcio para la Promoción del Sureste, d'epicentre murcià, amb una vigència fins l'any 2000, quan estaria acabat el Pla Hidrològic Nacional i el d'Infraestructures. Dels dotze membres del plenari que dirigien aquell consorci, sis eren de Múrcia, que comptava amb la majoria.

Darrere del Consorcio s'amagava el desig de desmembrar, en la pràctica, el desenvolupament del País Valencià, les relacions comercials històriques de les comarques del sud, el creixement equilibrat com a potència de futur. A més, d'una manera inconfessable, quasi freudiana, quan parlen del seu *Sureste*, els promotors alacantins demostraven la seua falta de consciència de pertànyer a un poble i manifestaven el seu somni de ser cap i casal encara que siga del “País Alicantino”.

Qualsevol maniobra val per a mirar de trencar el País Valencià des del sud. Heus ací que l'objectiu del Consorcio para la Promoción del Sureste era po-

EL TEMPS

COEPA

PRATS I CAMPS

Els presidents de les patronals alacantines (Cristóbal Navarro (Cepime) i Moisés Jiménez (Coepa)) i el de la valenciana CEV, Salvador Navarro.

lític, tot i que digueren que parlaven de negocis. Així sembla que ho van entendre també les cambres de comerç d'Alcoi i d'Oriola, els dirigents de sectors industrials com el joguet d'Ibi, els torroners de Xixona o els industrials del marbre, quan van rebutjar immediatament aquesta darrera maniobra sud-estista.

Les activitats d'una cambra de comerç, o d'alguns dirigents patronals no serien més que aportacions al màrqueting comercial alacantí si els seus promotors no li donaren carta de naturalesa política quan el llançaven als quatre vents com una alternativa. Perquè les paraules tenien la seua intenció geopolítica. "Integrat en l'Arc Mediterrani Espanyol, el Sud-est es configura com un triangle format, en els tres vèrtexs, per les províncies d'Alacant, Almeria i Albacete i, al centre, per la de Múrcia", és l'inici d'un document de l'esmenat Consorcio, datat el 7 de febrer de 1995, per a la reunió amb el secretari d'estat de Política Territorial. Aquest text, revelador per a qualsevol semiòleg, afegeix: "Es tracta d'un espai geogràfic i d'un potencial demogràfic molt considerable dins del context nacional, i amb unes característiques econòmiques diferenciades". I algunes cites més: "la taxa més gran del Sud-est, que fa que hi haja una proporció més gran de gent incorporada al mercat de treball (...) existeix una variable que ofereix al Sud-est un clar avantatge

comparatiu davant la resta d'Espanya. I rau en la seua balança de pagaments, que presenta superàvit a les quatre províncies, davant el fort dèficit que arrossega el comerç exterior nacional. (...) Malgrat això, i a pesar de la seua condició de zona turística, el Sud-est espanyol no està sobreexplotat, com altres zones del litoral espanyol".

La farsa del 2013 queda només en queixa. De moment. La crisi global no dona moltes possibilitats. Alacant ha perdut els símbols, les eines i els senyals econòmics singulars. Està en hores baixes, indecisa, falsament autosuficient, una part d'Alacant creu que pot viatjar tota sola. Però cap a on, realment? Encara avui, com escrivia Josevicente Mateo fa dècades en el seu *Alacant a part*, "Alacant, així que s'analitza una mica a fons, trontolla. Hi ha el risc que ens mostre una carcanada absurda i artificial. Aquest risc, gairebé certesa, provoca probablement l'epidèrmica susceptibilitat de la gent alacantina; un irat, espès, sovint agressiu xovinisme, com més local i localitzat més ardent i fumejant. (...) La paradoxa de la seua definició aproximada radica justament en la impossibilitat de la seua definició".

La ciutat sembla moure's sense que li importe el seu passat, abstreta en el present i absolutament aliena al possible futur. Alacant sura sobre ella mateixa i es nega en cada nou moviment. El patriotisme alacantí d'última generació ha convertit el crit "Putà València"

en un fetitxe per a justificar totes les incapacitats seculars. Mentre la culpa siga dels altres, la ciutat d'Alacant continuarà creient que no necessita prendre mesures per a dissenyar el futur i acarar les estocades de la crisi. I és que els anys han transformat tant la ciutat –invertibrada, sense memòria– que corre el perill d'esdevenir una autèntica desconeguda per a ella mateixa.

MARIÀ SÀNCHEZ SOLER (Alacant, 1954). Escriptor, periodista i professor. Doctor per la Universitat d'Alacant.

Col·laborador d'EL

TEMPS des de la seua fundació, ha exercit el periodisme durant vint anys en el setmanari *Tiempo*, del qual va ser cap de l'equip d'investigació, i altres mitjans. És autor de set novel·les; entre més, *La nostra pròpia sang*, premi Francisco García Pavón 2009. Estudiós del gènere negre, el seu llibre *Anatomía del crimen* va aconseguir el Premi de la Crítica Literària Valenciana 2012. Investigador de la transició, ha publicat *Ricos por la patria*, premi Rodolfo Walsh, *Los Franco, S.A.* i *La transición sangrienta*. La seua última novel·la, *El asesinato de los marqueses de Urbina*, ha obtingut el premi internacional de novel·la negra L'H Confidencial 2013.